

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Природничо-географічний факультет
Кафедра хімії, екології та методики їх навчання

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

В. о. завідувача кафедри
Наталія ГОРБАТЮК

"28" серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФП1.2.05 (ОК.19) Природоохоронне інспектування

Галузь знань **10 Природничі науки**

Спеціальність: **101 Екологія**

Освітня програма: **Екологія**

Робоча програма з дисципліни «Природоохоронне інспектування» у здобувачів вищої освіти спеціальності **101 Екологія**

Розробник:

Гончарук В. В. – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 року

В. о. завідувача кафедри хімії, екології та методики їх навчання

(підпис)

Наталія ГОРБАТЮК

(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

(підпис)

Інна РОЖІ

(прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	6/180	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, у тому числі:	180	
Аудиторні:	90	
Лекційні	34	
Семінарські / Практичні	-	
Лабораторні	56	
Самостійна робота	90	
Індивідуальні завдання	-	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: надання здобувачам вищої освіти знань про систему органів виконавчої влади, які організують і здійснюють контроль у галузі охорони навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів та радіаційної безпеки.

Завдання:

1. Обстеження джерел забруднення і пошкодження компонентів навколишнього середовища.
2. Виявлення і оцінка впливу негативних чинників на стан довкілля.
3. Прийняття відповідних заходів щодо усунення виявлених правопорушень природоохоронного законодавства.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

К06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

К14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПР16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти природоохоронного контролю та інспектування

Тема 1. Мета та порядок природоохоронного інспектування

Проведення інспекторських перевірок по охороні довкілля. Виявлення порушень природоохоронного законодавства

Тема 2. Застосування заходів впливу до порушників.

Адміністративні заходи впливу. Протокол про адміністративне правопорушення. Постанова по справі про адміністративне правопорушення. Дисциплінарні заходи впливу. Відшкодування збитків, спричинених порушенням природо-охоронного законодавства. Обмеження або припинення фінансування об'єктів будівництва. Обмеження або зупинення виробничої діяльності. Припинення дії дозволів та права спеціального використання природних ресурсів. Притягнення до кримінальної відповідальності.

Тема 3. Здійснення державного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів. Перевірка водоохоронної діяльності промислових об'єктів. Основні порушення водного законодавства. Екологічний контроль за впливом с/г об'єктів на водні ресурси. Особливості перевірки меліоративних систем. Відбір проб води на екологічний контроль.

Тема 4. Здійснення державного контролю за станом атмосферного повітря. Перевірка стаціонарних джерел забруднення повітря. Перевірка пересувних джерел забруднення повітря. Основні порушення законодавства про атмосферне повітря. Контроль за охороною довкілля автотранспортними підприємствами. Операція „Чисте повітря”.

Тема 5. Здійснення державного контролю за охороною земельних ресурсів та утворенням, розміщенням і утилізацією відходів. Відповідальність за порушення вимог земельного законодавства. Екологічний контроль при рекультивації порушених земель. Перевірка об'єктів з питань поводження з відходами. Основні порушення при поводженні з токсичними відходами. Контроль за використанням пестицидів та агрохімікатів. Державний контроль за охороною земель. Основні порушення земельного законодавства. Державний контроль за використанням надр. Основні порушення в галузі використання надр.

Змістовний модуль 2 Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів

Тема 6. Здійснення державного контролю у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів. Екологічні аспекти сучасного лісокористування. Особливості державного контролю лісів та інших рослинних ресурсів.

Тема 7. Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу (рибних ресурсів). Задачі покладенні на державні екологічні інспекції Мінприроди України, щодо контролю у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу (рибних ресурсів). Перевірка дотримання природоохоронного законодавства в галузі охорони, використання та відтворення рибних запасів.

Тема 8. Здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму. Природно-заповідний фонд: стан та проблеми його збереження. Особливості державного контролю природно-заповідних територій та об'єктів.

Тема 9. Вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.

Особливості державного контролю природно-заповідних територій та об'єктів.

Тема 10. Громадський природоохоронний контроль.

Права громадських інспекторів. Громадський природоохоронний контроль в екобезпечному розвитку України.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти природоохоронного контролю та інспектування													
Тема 1. Мета та порядок природоохоронного інспектування	12	2				10							
Тема 2. Застосування заходів впливу до порушників.	16	2		4		10							
Тема 3. Здійснення державного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів	16	2		4		10							
Тема 4. Здійснення державного контролю за станом атмосферного повітря.	22	4		8		10							
Тема 5. Здійснення державного контролю за охороною земельних ресурсів та утворенням, розміщенням і утилізацією відходів	22	4		8		10							
Разом за змістовим модулем 1	88	14		24		50							
Змістовий модуль 2 Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів													
Тема 6. Здійснення державного контролю у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів	16	4		4		8							
Тема 7. Державний контроль у галузі охорони, використання та	16	4		4		8							

відтворення тваринного світу (рибних ресурсів).												
Тема 8. Здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму.	20	4		8		8						
Тема 9. Вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена	20	4		8		8						
Тема 10. Громадський природоохоронний контроль	20	4		8		8						
Разом за змістовим модулем 2	92	20		32		40						
Усього годин	180	34		56		90						

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Застосування заходів впливу до порушників.	4	
2.	Здійснення державного контролю за охороною та раціональним використанням водних ресурсів.	4	
3.	Здійснення державного контролю за станом атмосферного повітря.	8	
4.	Здійснення державного контролю за охороною земельних ресурсів та утворенням, розміщенням і утилізацією відходів.	8	
5.	Здійснення державного контролю у галузі охорони, використання і відтворення лісів та інших рослинних ресурсів.	4	
6.	Державний контроль у галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу (рибних ресурсів).	4	
7.	Здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму.	8	
8.	Вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.	8	
9.	Громадський природоохоронний контроль.	8	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Громадський екологічний контроль.	10	
2.	Скласти перелік перевірки підприємств житлово-комунального господарства.	10	
3.	Робота інспектора при перевірці хімічного заводу.	10	
4.	Перевірка стійкості ґрунтів до стійкості ерозії.	10	
5.	Перевірка місця складування відходів у сільському населеному пункті.	10	
6.	Вивчення вимог Кодексу України про заходи впливу до порушників природоохоронного законодавства.	8	
7.	Паспортизація територій (сіл, селищ, мікрорайонів міста).	8	
8.	Паспортизація невеликих виробничих об'єктів.	8	
9.	Вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.	8	
10.	Громадський природоохоронний контроль.	8	

8. Методи навчання

Методи навчання: - традиційні, які забезпечують організацію здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелами передачі і характером сприйняття інформації (словесні, наочні, дискусійні, практичні, міркування, розмови, розповіді); стимулюють і мотивують за характером пізнавальної діяльності (репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, проблемні, евристичні, дослідницькі, самонавчання, взаємонавчання); - інноваційні (проблемний, проектний, дослідницький, діяльнісний, природоохоронний, рольова гра, «дерево рішень», тренінги, аналіз конкретних ситуацій) націлені на придбання нових знань, умінь, постановкою нестандартних завдань з хімічної безпеки і нових способів їх вирішення; відбувається розвиток творчого мислення для видобутку нової інформації з хімічної безпеки; спостереження, експеримент, моделювання, опис, теоретичне пояснення і прогнозування.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання на лабораторному занятті; модульний тестовий контроль; підсумковий модульний тестовий контроль; оцінка за виконання лабораторних робіт.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Рівень	Характеристика відповідей здобувача вищої освіти на питання теоретичного матеріалу	Кількісна характеристика рівня
Незадовільний	Здобувач вищої освіти дає відповідь, яка не має безпосереднього відношення до поставленого питання Фрагментами відтворює незначну частину матеріалу, має поверхневі уявлення про об'єкт вивчення елементарно висловлює думку без логічної послідовності.	2 бали
Задовільний	Володіння навчальним матеріалом на репродуктивному рівні. Може відтворити значну частину матеріалу, частково обґрунтувавши та проаналізувавши його,	3 бали

	зробити висновки.	
Достатній	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, вмiє відтворювати вивчений матеріал, дає ґрунтовні відповіді на поставлені питання. Відповідь повна, логічна, обґрунтована але з деякими неточностями. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання навчальних завдань.	4 бали
Високий	Здобувач вищої освіти володіє глибокими, міцними знаннями які вмiє узагальнювати, систематизувати. Аргументовано відповідає на поставлені запитання і здатний використовувати отримані знання в своїх відповідях. Виявляє творчість під час відтворення набутих теоретичних знань. Чітко формулює висновки з наведенням практичних прикладів стосовно теоретичного матеріалу.	5 балів

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Сума
T1	T2	T3	T4	T5	МК1	T6	T7	T8	T9	T10	МК2	
8	8	8	8	8	10	8	8	8	8	8	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

- Кол. авт.: М. О. Клименко, А. М. Прищеп, Л. М. Стецюк, О. А. Брежицька. Екологічне інспектування Херсон: Олді-Плюс, 2019. - 399 с.
- Кол. авт.: М. О. Клименко, А. М. Прищеп, Л. М. Стецюк, О. А. Брежицька. Екологічне інспектування. Практикум Херсон: Олді-Плюс, 2019. - 226 с.
- Кол. авт.: М. О. Клименко, А. М. Прищеп, Л. М. Стецюк, О. А. Брежицька. Екологічне інспектування. Практикум Херсон: Олді-Плюс, 2017. - 226 с.
- Пилипович О.В. Організація прикордонного екологічного контролю: навч.-метод. посібник /Ольга Пилипович; ЛНУ ім. І.Франка. – Львів: СПОЛОМ, 2012. – 208 с.
- Природоохоронне інспектування: конспект лекцій / укл.: Сівак В.К., Солодкий В.Д., Данілова О.М., Пантелю І.М. - Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. - 164 с

6. Нехорошков, В.П. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / В.П. Нехорошков. - Одеса: Одеська держ. акад. холоду, 2011 – 156 с
7. Сівак, В.К. Природоохоронне інспектування: навч. посіб. / В.К. Сівак, О.М. Данілова. - 2-е вид., перероб. і доп. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 168 с.

Допоміжна

1. Екологія і закон. Екологічне законодавство України у двох книгах. – За ред. В.У. Андрейцева. – Київ, Юрінком Інтер, 1998. – Кн. I 699 с., Кн. II 575 с.
2. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. Збірник законодавчих актів. – Київ, Парламентське видавництво, 2006. – 200с.
3. Малишко М.І. Основи екологічного права України. – К., 1999.

13. Інформаційні ресурси.

1. Міністерство екології та природних ресурсів України/(Електронний ресурс). – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/>
2. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>. [http:// nuwm.edu. /MySQL/page_lib.php](http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php)
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
4. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.ua>